

دانشگاه پیام نور
مرکز تهران

دانشکده علوم انسانی، گروه علوم تربیتی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته برنامه ریزی درسی

عنوان

**ارزشیابی کیفیت درونی برنامه درسی رشته روانشناسی
(عمومی) دانشگاه پیام نور از دیدگاه اساتید و دانشجویان
بر اساس عناصر برنامه درسی فرانسیس کلاین**

استاد راهنما

دکتر رضا نوروز زاده

استاد مشاور

دکتر مهران فرج الهی

نگارش: احمدلک

آذرماه: ۸۹

با سپاس فراوان از استاد محترم جناب آقای دکتر:

رضا نوروز زاده

که قبول زحمت فرموده و راهنمایی پایان نامه اینجانب را بعهده گرفته اند و در طول مدت انجام این تحقیق همواره از راهنمایی های بی دریغ ایشان بهره گرفته ام و به وجودشان افتخار می کنم .

همچنین از مشاوره و مساعدت صمیمانه و ارزنده استاد محترم و محبوب جناب آقای دکتر:

مهران فرج الهی

در انجام این تحقیق صمیمانه تقدیر و تشکر می نمایم.

همچنین از استادداور محترم و ارجمند جناب آقای دکتر:

که با حضور سبز خویش در جلسه دفاع ، به اینجانب افتخار دادند که داوری پایان نامه را بعهده بگیرند ، صمیمانه سپاسگزارم .

درود و سپاس صمیمانه خود را به استاد فرزانه و ارجمند جناب آقای دکتر:

که همواره یاری رسان ما دانشجویان بوده اند نهایت تقدیر و تشکر را داشته و پیوسته آرزوی سلامتی

و توفیقات روز افزون از خداوند بزرگ مسئلت می نمایم.

تقديم

به پدر و مادر عزیزم که آفتاب

مهرشان

در دلم غروب نخواهد کرد

و همسر مهربانم که در تمام مراحل

این تحقیق همراه اینجانب بوده

و تمامی عزیزانی که کلمه ای مرا

آموختند.

نام خانوادگی: لک	نام: احمد
عنوان پایان نامه: ارزشیابی کیفیت درونی برنامه درسی رشته روانشناسی (عمومی) دانشگاه پیام نور از دیدگاه اساتید و دانشجویان براساس عناصر برنامه درسی فرانسیس کلاین	
استاد راهنما: دکتر رضا نوروززاده	استاد مشاور: دکتر مهران فرج الهی
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته: برنامه ریزی درسی
کلید واژه ها: برنامه درسی، ارزشیابی، آموزش عالی	
<p>چکیده: برنامه های درسی به عنوان قلب نظام آموزشی، یکی از عوامل موثر در تحقق اهداف و رسالت دانشگاه می باشد. براین اساس ارزیابی کیفیت درونی برنامه درسی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. هدف پژوهش حاضر ارزیابی کیفیت درونی برنامه درسی رشته روانشناسی (عمومی) در دانشگاه پیام نور از دیدگاه اساتید و دانشجویان براساس الگوی عناصر برنامه درسی کلاین می باشد شده، تحقیق حاضر از لحاظ نوع تحقیق، تحقیق توصیفی-پیمایشی است. و از لحاظ هدف از نوع کاربردی است و جامعه آماری این تحقیق دانشجویان ۱۰۰ واحد پاس کرده در چهار دانشگاه پیام نور (مرکز خوی، مرکز ماکو و مرکز ارومیه و نقده) می باشد. تعداد کل این دانشجویان ۲۵۵ نفر است. جامعه آماری اساتید، اساتید مدعو و اعضاء هیات علمی عضو گروه آموزشی در دوره کارشناسی رشته روانشناسی در دانشگاه های پیام نور مرکز خوی، مرکز ارومیه و مرکز ماکو و مرکز نقده که واحدهای درسی این رشته را تدریس می کنند. تعداد کل اساتید ۳۵ نفر می باشد. و با استفاده از نمونه گیری تصادفی طبقه ای نمونه شرکت کننده در این پژوهش نهایتاً ۳۰ نفر از اساتید و ۲۱۰ نفر از دانشجویان براساس جدول مورگان^۱ تعیین گردید. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. به جامعه فوق طراحی و با مراجعه مستقیم به هر کدام از اعضا، اجرا شده است. برای تعیین روایی پرسشنامه، پرسشنامه در اختیار اساتید مجرب و صاحب نظر در زمینه موضوع مورد مطالعه قرار داده شد. که پس از بررسی و با حذف و اصلاح پاره ای از عبارتهای نامانوس و مبهم پرسشنامه نهایی با ۴۷ سوال پنج گزینه ای در مقیاس لیکرت برای اساتید و ۴۲ سوال پنج گزینه ای در مقیاس لیکرت برای دانشجویان تهیه و تنظیم شد. برای تعیین پایایی آزمون، از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. و روشهای آماری مورد استفاده در این تحقیق آمار توصیفی (جدول، توزیع فراوانی، میانگین، نمودار) و آمار استنباطی t برای دو گروه مستقل و آزمون فریدمن برای مقایسه رتبه میانگین استفاده شده است. و برای محاسبه دقت از نرم افزار SPSS استفاده شده است. نتایج ارزیابی نشان می دهد که در مورد کیفیت درونی برنامه درسی رشته روانشناسی (عمومی) به غیر از دو عنصر، در بقیه عناصر تفاوت معنی داری بین دیدگاه اساتید و دانشجویان وجود دارد. و کیفیت این عناصر در سطح نسبتاً مطلوب و متوسط ارزیابی شده است. براین اساس میتوان نتیجه گرفت که ارزیابی کیفیت درونی برنامه های درسی به ارتقای محتوای برنامه های درسی و تحقق اهداف و رسالت های دانشگاه برای تربیت نیروی متخصص و کارآمد تاثیر بسزایی دارد.</p>	

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول	
۱.....	مقدمه.....
۳.....	بیان مسئله.....
۸.....	ضرورت و اهمیت پژوهش.....
۱۲.....	اهداف و سوالات پژوهش.....
۱۵.....	تعریف عملیاتی متغیرها.....
فصل دوم	
۱۸.....	مقدمه.....
۱۹.....	تعاریف نقشهای ارزیابی.....
۲۱.....	شیوه های ارزیابی برنامه درسی.....
۲۵.....	ارتباط ارزیابی با سطوح برنامه درسی در آموزش عالی.....
۲۷.....	مفهوم کیفیت و جایگاه آن در آموزش عالی.....
۲۹.....	ارزیابی کیفیت در آموزش از راه دور.....
۳۳.....	تعاریف برنامه درسی.....
۳۵.....	نظریه ها و نگرش های اساسی در برنامه درسی.....
۵۶.....	الگوهای ارزشیابی در نظام آموزش از راه دور.....
۵۹.....	آموزش عالی.....
۶۲.....	تعریف آموزش از راه دور.....
۶۵.....	تاریخچه آموزش از راه دور.....
۶۷.....	شکل گیری آموزش از راه دور در ایران.....
۶۹.....	دانشگاه پیام نور.....
۷۱.....	رشته روانشناسی.....
۷۴.....	تحولات بنیادین در نظریه ها و رویکردهای روان شناسی یادگیری.....
۷۸.....	آموزش از راه دور و رویکردهای سنتی.....
۷۹.....	تحقیقات داخلی.....
۸۸.....	تحقیقات خارجی.....
۹۲.....	چارچوب نظری تحقیق.....
فصل سوم	
۹۳.....	مقدمه.....
۹۴.....	نوع تحقیق.....
۹۶.....	جامعه آماری.....
۹۷.....	نمونه و نمونه گیری.....

۹۸..... روش نمونه گیری.....

۹۹..... نحوه گردآوری داده ها.....

۱۰۰..... ابزار گردآوری داده ها.....

۱۰۵..... ویژگیهای فنی ابزار.....

۱۰۶..... روش تجزیه و تحلیل داده ها.....

فصل چهارم

۱۰۷..... مقدمه.....

۱۱۴..... تجزیه و تحلیل سوالات پژوهش.....

فصل پنجم

۱۲۸..... مقدمه.....

۱۳۰..... خلاصه تحقیق.....

۱۳۱..... بحث و نتیجه گیری.....

۱۳۶..... پیشنهادات کاربردی تحقیق.....

۱۳۹..... پیشنهادات برای پژوهشگران دیگر.....

۱۳۸..... محدودیتهای پژوهش.....

منابع و ماخذ

۱۳۹..... منابع فارسی.....

۱۴۹..... منابع انگلیسی.....

ضمائم و پیوست ها

فهرست اشکال و جداول

صفحه	عنوان
۲۷	شکل (۱-۲) سطوح ارزیابی برنامه درسی.....
۵۸	شکل (۲-۲) سیستم ارزشیابی آموزش از راه دور.....
۹۳	شکل (۳-۲) ارتباط عناصر برنامه درسی.....
۹۹	جدول (۱-۳) نمونه آماری دانشجویان.....
۱۰۰	جدول (۲-۳) نمونه آماری اساتید.....
۱۰۱	جدول (۳-۳) عوامل و ملاک‌های مورد ارزیابی کیفیت درونی برنامه درسی، گویه‌ها و منابع گردآوری اطلاعات برای اساتید.....
۱۰۴	جدول (۳-۴) عوامل و ملاک‌های مورد ارزیابی کیفیت درونی برنامه درسی، گویه‌ها و منابع گردآوری اطلاعات برای دانشجویان.....
۱۰۸	جدول (۵-۳) جدول امتیازبندی سوالات.....
۱۰۹	جدول (۱-۴) توزیع فراوانی جمعیت نمونه آماری.....
۱۱۰	جدول (۲-۴) توزیع فراوانی دانشجویان بر حسب جنسیت.....
۱۱۱	جدول (۳-۴) توزیع فراوانی اساتید بر حسب جنسیت.....
۱۱۲	جدول (۴-۴) جمعیت نمونه آماری دانشجویان بر حسب سال ورودی.....
۱۱۳	جدول (۵-۴) جمعیت نمونه آماری دانشجویان بر حسب محل تحصیل.....
۱۱۴	جدول (۶-۴) جدول آمار توصیفی در مورد کیفیت عنصر هدف.....
۱۱۵	جدول (۷-۴) t مستقل بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد عنصر کیفیت هدف.....
۱۱۵	جدول (۸-۴) جدول آمار توصیفی در مورد کیفیت عنصر محتوا.....
۱۱۶	جدول (۹-۴) t مستقل بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد کیفیت عامل محتوا.....
۱۱۷	جدول (۱۰-۴) جدول آمار توصیفی در مورد کیفیت عنصر فعالیت‌های یادگیری.....
۱۱۷	جدول (۱۱-۴) t مستقل بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد کیفیت عامل فعالیت‌های یادگیری.....
۱۱۸	جدول (۱۲-۴) جدول آمار توصیفی در مورد کیفیت عنصر روشهای تدریس.....
۱۱۹	جدول (۱۳-۴) t مستقل بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد کیفیت عامل روشهای تدریس.....
۱۱۹	جدول (۱۴-۴) جدول آمار توصیفی در مورد کیفیت عنصر مواد و منابع.....
۱۲۰	جدول (۱۵-۴) t مستقل بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد کیفیت عنصر مواد و منابع.....
۱۲۱	جدول (۱۶-۴) جدول آمار توصیفی در مورد کیفیت عنصر گروه بندی.....
۱۲۱	جدول (۱۷-۴) t مستقل بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد کیفیت عنصر گروه بندی.....
۱۲۲	جدول (۱۸-۴) جدول آمار توصیفی در مورد کیفیت عنصر مکان.....
۱۲۳	جدول (۱۹-۴) t مستقل بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد کیفیت عامل مکان.....
۱۲۳	جدول (۲۰-۴) جدول آمار توصیفی در مورد کیفیت عنصر زمان.....
۱۲۴	جدول (۲۱-۴) t مستقل بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد کیفیت عامل زمان.....
۱۲۵	جدول (۲۲-۴) آمار توصیفی در مورد کیفیت عنصر ارزشیابی.....

جدول (۴-۲۳)† مستقل بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد کیفیت عنصر ارزشیابی..... ۱۲۵

جدول (۴-۲۴)آزمون فریدمن میانگین رتبه عناصر..... ۱۲۶

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان نمودار
۱۰۹.....	نمودار(۱-۴) توزیع جمعیت نمونه آماری.....
۱۱۰.....	نمودار(۲-۴) توزیع فراوانی دانشجویان بر حسب جنسیت.....
۱۱۱.....	نمودار(۳-۴) توزیع فراوانی اساتید بر حسب جنسیت.....
۱۱۲.....	نمودار(۴-۴) توزیع نمونه آماری دانشجویان بر حسب سال ورودی.....
۱۱۳.....	نمودار(۴-۵) توزیع نمونه آماری دانشجویان بر حسب محل تحصیل.....

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه:

امروزه نقش تعلیم و تربیت به عنوان یکی از عوامل اصلی بهبود استانداردهای زندگی و رشد و توسعه جوامع انسانی بر هیچ کس پوشیده نیست و آموزش عالی در کلیه کشورهای دنیا نقش اصلی و تعیین کننده در جهت نیل به این هدف و به ویژه تربیت نیروی انسانی ماهر و کارآمد نقش کلیدی دارد. دانشگاه های باز در دنیا و به ویژه در کشورهای جهان سوم به علت کاهش هزینه ها، تحت پوشش قرار دادن درصد بیشتری از مشتاقان علم و علاقه مندان ورود به عرصه های آموزش عالی نقش اساسی را به عهده دارند و به عنوان مکمل برنامه های توسعه آموزش این جوامع قلمداد می شود.

تصمیم گیرندگان آموزشی در سراسر دنیا با تقاضای فزاینده ای برای آموزش مواجه اند تقاضایی که اختصاص بودجه عموماً با آن همگام نیست. مسئله اساسی این است که چگونه با این تقاضا کنار بیاییم، هزینه های متوسط را بکاهیم و استانداردها را حفظ کرده و بهبود بخشیم، مضافاً اینکه انعطاف پذیری فزاینده ای مورد استقبال قرار می گیرد، زیرا که شرایط یادگیرندگان به طور قابل ملاحظه ای تغییر می کند. یادگیرندگان نیمه وقت و یا بالغ دارای درصد فزاینده ای هستند. در چنین وضعیتی مدیران آموزشی به این امید که آموزش از راه دور بتواند راحتی بیشتر، هزینه ای کمتر و کیفیت بهتر را ارائه کند به آموزش از راه دور روی می آورند. در کشور ما نیز پس از یک دوره ی رکود نظام آموزش از راه دور، با عنوان دانشگاه پیام نور، جایگاه ویژه ای را در نظام دانشگاهی کشورمان به خود اختصاص داده است و نقش مهمی در تحولات آموزشی، فرهنگی و اجتماعی جامعه ما داشته است.

«منتهی، دانشگاه پیام نور کشورمان مثل سایر کشورهای در حال توسعه طبیعتاً با تنگناهایی همچون، کمبود نیروی انسانی متخصص از جمله استاد، کمبود منابع مالی، کمبود فضای آموزشی، کمبود کلاس درس، ... مواجه است» (پاشایی، ۱۳۸۴، ص ۷).

برای برآوردن و رفع این تنگناها و موانع، منابع انسانی، مالی و کالبدی بیشتری مورد نیاز است. اما نه تنها منابع مذکور محدود است، انتظارات از دانشگاه‌ها نیز افزایش یافته است و با چالش‌های دیگری نیز مواجه شده‌اند؛ از جمله چالش‌های مذکور آموزش عالی فرامرزی و حضور در عرصه جهانی آموزش عالی و نیز فناوریهای جدید و کاربرد آنها در آموزش می‌باشد (محمدی، ۱۳۸۶). دانشگاه‌ها بایستی ضمن توجه به این چالشها، به حفظ، بهبود و ارتقاء کیفیت عوامل آموزشی از جمله برنامه درسی مقاطع مختلف تحصیلی با اتکا بر عامل مدیریت و رهبری کارآمد در شرایط تغییر سریع، بی‌ثباتی و دگرگونی در محیط دانشگاه‌ها بپردازند (پاشایی، ۱۳۸۴، ص ۷). بر همین اساس کیفیت درونی برنامه درسی رشته روانشناسی (عمومی) با توجه به عناصر نه‌گانه الگوی برنامه درسی کلاین مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بیان مسئله

از آنجا که برنامه های درسی آموزش عالی از جمله عوامل و عناصری هستند که در تحقق بخشیدن به اهداف آموزش عالی نقش بسزایی دارند، و از این رو است که برنامه های درسی قلب مراکز دانشگاهی به شمار می آیند و آینه نقشها و اهداف آموزش عالی می باشند که شایسته توجه دقیق هستند. و یکی از عناصر اصلی و مهم ارتقاء کیفیت آموزش عالی و تناسب نگرش، دانش و مهارت دانش آموختگان، دانشگاهها با آخرین دستاوردهای علمی، فناوری و نیاز بازار کار است (آلتباخ^۱ ۱۹۸۸، به نقل از نوروززاده و همکاران، ۱۳۸۵) و نتیجه این که کیفیت آموزش و ارتقاء آن به عنوان یکی از هدفهای متعال، در آموزش عالی در گرو برنامه های درسی با کیفیت و جامع تر می باشد و ارزیابی یکی از شیوه هایی است که از طریق آن به کیفیت برنامه های درسی پی برده و در پی آن اقدامهای اصلاحی برای ارتقاء کیفیت آن صورت می پذیرد.

آموزش عالی هر کشور یکی از عوامل مؤثر در تحقق سیاست های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن به شمار می رود. تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآموده به عنوان اساس توسعه همه جانبه کشورها، تولید دانش، دانش پژوهشی و عرضه خدمات تخصصی توسط دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی انجام می گیرد. بنابراین، نظام آموزش عالی با برونداها و پیامدهای خود نقش مهمی در توسعه کشور دارد (محمدی، ۱۳۸۶). و نیز آموزش عالی با حمایت و پشتیبانی از مهارتهای مورد نیاز برای نیروی کار و با تدارک و ارائه برنامه ها و ایده های جدید برای پیشرفت

1. Altanbach

فنی و با ارائه برنامه های تحقیقاتی در رشد و توسعه اقتصادی کشور مشارکت می کند (لیم^۱، ۲۰۰۱).

مهمترین ویژگی عصری که در آن زندگی می کنیم، تغییر سریع است. علوم که به اختراعات و تکنولوژی های جدید مبدل شده اند، تغییرات فزاینده ای را به ارمغان آورده اند. آنها الگوی زندگی افراد را تغییر داده اند. کارکردهای خانواده را متحول ساخته اند، فعالیتهای تفریحی و چگونگی گذران اوقات فراغت مردم را دستخوش تغییر ساخته اند. این تغییرات در ساختارهای اجتماعی نیاز به کاربرد هوش را برای حل مسایل افزایش داده است، در واقع انسان امروز اگر نتواند برنامه های درسی را با نیازهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی عصر جدید تطابق دهد منسوخ خواهد شد (یارمحمدیان، ۱۳۸۵). تغییر به عنوان تنها عنصر ثابت زمان از ویژگیهای جهان با تحولات پرشتاب امروزی است. بر اساس نظریه شتاب تاریخ، که به رشد سریع تغییرات در زمانهای اخیر اشاره دارد، علم و فناوری عامل اصلی این تغییرات هستند. دانشگاهها نیز به عنوان مراکز تولید و نشر این دو عامل کلیدی و مزیت آفرین برای ملتها در کانون توجه دولتها و سازمانهایی قرار گرفته اند که درک درستی از رقابت و توسعه دارند، و در هر جامعه ای دانشگاهها محور و موتور توسعه تلقی می شوند (براپور، ۱۳۸۵).

وضعیت کنونی علم و تکنولوژی در حال حاضر بیانگر تاکید فراوان برجذب دانش در بسیاری از کشورهای در حال توسعه است (وفایی، ۱۳۸۲). دانشگاههای جهان امروز در موقعیتی به فعالیت خود ادامه می دهند که تغییرات سریع علمی و فناوری بر تمام جنبه های زندگی انسان عصر جدید تاثیر

گذاشته است (اسلامی و دیگران، ۱۳۸۳). و با توجه به دگرگونیهای اجتماعی در قرن اخیر گرایش به آموزش تقریباً جهانی و فراگیر شده است. چرا که عامل موثری در استفاده از تمام اندوخته های پیشین، افزایش معلومات و ایجاد مهارتهای لازم در افراد برای زندگی بهتر است. امروزه اکثر متخصصین بر این عقیده هستند که یکی از عوامل پیشرفت هر جامعه ای ارائه آموزش همگانی است. اما اکثر کشورها به علت افزایش روزافزون جمعیت با کمبود کادر آموزشی متخصص و نیاز به وجود ارتباط چهره به چهره بین معلم و شاگرد، نیاز به افزایش فضای آموزشی و ظرفیت پذیرش محدود نظامهای آموزشی حضوری امکان ارائه آموزش همگانی را با استفاده از نظام آموزش حضوری ندارند. بنابراین لازم است در جستجوی راههایی باشیم که امکان ارائه آموزش همگانی را فراهم سازد. از جمله این راهها استفاده از نظام آموزش از راه دور است (ضرغام، به نقل از آخوندی، ۱۳۷۶).

آموزش از راه دور عبارتست از یادگیری در محلی دور از مدرس (فیزلی^۱، به نقل از کاظمی، ۱۳۸۱).

بر این اساس آموزش از راه دور در سراسر دنیا به سرعت در حال گسترش می باشد، همان طور که کیگان^۲ در کتاب آموزش از راه دور اشاره می کند، نزدیک بر ۲۵ کشور که بالای ۱۱۰/۰۰۰ نفر دانشجو بالغ بر ۴ میلیون نفر دانشجو در مقاطع مختلف دانشگاهی با سیستم باز یا آموزش از راه دور با نامهای متفاوت در حال فعالیت می باشند که روز به روز بر تعداد دانشگاه ها و دانشجویان و کشورهایایی که به این سیستم می پیوندند افزوده می شود (کیگان، ۱۹۹۹، به نقل از پاشایی، ۱۳۸۴).

1 Feasley
2 kighan

در یک نظام آموزش حضوری مولفه های مختلف یادگیری برای استفاده در یک متن مشخص مرتب می شوند. بین این چگونگی آموزش و آموزش از راه دور یک تفاوت اساسی وجود دارد. اینها دو نظام یادگیری متفاوت هستند و سازماندهی مولفه ها و فرایندهای یادگیری در آنها باید متفاوت باشد. اغلب نظامهای حضوری معلم محور هستند، اما آموزش از راه دور به این شکل عمل نمی کند، در واقع این حقیقت که کادر آموزش از فراگیران جدا هستند شرایط یادگیری را ایجاد می کند که متفاوت است (پورشرفی، ۱۳۸۳). در این شرایط رسالت اصلی انجام آموزش بر عهده موقعیتهای منابعی است که باید به طور ویژه برای یک یا چند رسانه طراحی شوند با این ترتیب تاثیر متقابل آموزش مبتنی بر رسانه های جمعی می شود و دستیابی شرکت کنندگان به اهداف آموزشی نیازمند به یک رشته تاثیرات متقابل می گردد که با انواع معمولی متفاوت هستند. به همین دلیل نظام یادگیری از راه دور باید یادگیری محور باشد و همه منابع آموزشی باید یادگیری را آسان کنند. در کشور ایران نیز مدتی است که آموزش از راه دور مد نظر قرار گرفته است، چرا که با رشد سریع جمعیت، پراکندگی جمعیت، افزایش روزافزون تقاضای بهره مندی از آموزش، هجوم جوانان از روستاها به شهرها و محدودیت پذیرش موسسات آموزش عالی مواجه است (آخوندی، ۱۳۷۶).

در سال ۱۳۶۶ دانشگاه پیام نور، با عرضه نظامی نو برای آموزش از راه دور در ایران تاسیس شد و به تدریج گسترش یافت. بطوریکه که اکنون با حدود ۴۵۸ مرکز و واحد آموزشی و ۱۰۶۵۰۰۰ نفر دانشجو در سطح کشور یک ابردانشگاه محسوب می شود (بانک اطلاعات دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۶).

یکی از عناصر مهم هر نظام آموزشی به ویژه نظام آموزش از راه دور برنامه های درسی آن می باشد. برنامه های درسی به عنوان قلب نظام آموزشی در تحقق رسالت و مأموریت های دانشگاه از

جایگاه ویژه ای برخوردار است. براین اساس ارزیابی کیفیت برنامه های درسی نیز به تساوی آن از اهمیت بالای برخوردار می باشد تحقیق حاضر درصدد است با توجه به عناصر الگوی برنامه درسی کلاین به ارزشیابی کیفیت درونی برنامه درسی رشته روانشناسی با گرایش عمومی که هر ساله تعداد زیادی دانش آموخته وارد بازار کار می شوند، بپردازد. به عبارت دیگر این تحقیق درصدد پاسخگویی به این سوال اساسی است که کیفیت درونی برنامه درسی رشته روانشناسی (عمومی) از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشگاه پیام نور با توجه به عناصر برنامه درسی الگوی کلاین چگونه است؟ کیفیت درونی برنامه درسی رشته روانشناسی (عمومی) دانشگاه پیام نور براساس عناصرنه گانه برنامه درسی کلاین از دیدگاه دانشجویان چگونه است؟ آیا بین دیدگاه استادان و دانشجویان درمورد کیفیت درونی برنامه درسی رشته روانشناسی (عمومی) با توجه به عناصرنه گانه الگوی برنامه درسی کلاین تفاوت وجود دارد؟

اهمیت و ضرورت تحقیق

تعلیم و تربیت در دنیای امروز مفهومی متفاوت پیدا کرده است. علم و فناوری ضرورت تحول در فرایند فعالیتهای آموزشی را انکار ناپذیر ساخته است. هرگز نمی توان با طرز تلقی گذشته و سوگیریهای کهن به دانش آموزان و تربیت آنها نگرست، نظامهای آموزشی امروزی باید نیروهای راتربیت کنند که در درک دنیای پیچیده موجود توانمند و در مدیریت و رهبری آن مبتکر باشند و منطقی رفتار نمایند(شعبانی، ۱۳۸۴).

آموزش عالی یکی از اساسی ترین و مهمترین سرمایه گذاری جهان و معرف نوع مهمی از سرمایه گذاری در منابع انسانی است. چکیده گزارش پژوهشی تحت عنوان " نقش آموزش در توسعه اقتصادی اجتماعی " نشان می دهد که هر چه بر کیفیت آموزش عالی افزوده شود ، رشد اقتصادی بیشتر شده است. نابرابری در توزیع درآمدها کاهش یافته و تغییرات جمعیتی مناسب بوجود آمده است. بنابراین اهتمام به افزایش کیفیت در آموزش عالی از بهترین و موثرترین راهبردهایی است که زمینه ایجاد توسعه پایدار را فراهم می سازد و جمع بین رشد اقتصادی و عدالت اجتماعی را ممکن می سازد(مرکز اطلاعات و مدارک ایران، ۱۳۷۲، به نقل از سلیمانی مطلق، ۱۳۸۰).

آموزش عالی از طریق آموزش فرهنگ و آداب و سنن جامعه به نسل جدید منتقل می شود. بدین ترتیب هویت و وحدت ملی جامعه حفظ می شود، با این همه تحول بدون رشد و همگانی شدن آموزش و توسعه آن در جامعه امکانپذیر نیست(مکنزی^۱ و ریچمندپستیگت^۲ و جان اسکاپهام ، ترجمه علیمحمدی، ۱۳۶۹).

¹ mcanzi

² Richmond pestikt

با صنعتی شدن جوامع، پیشرفت روزافزون علم و تکنولوژی و پیدایش شاخه های جدید علم، ناکافی بودن نظام های سنتی آموزش، ابتدا در جوامع پیشرفته و سپس در جوامع دیگر محسوس گردید. برای پاسخ دادن به نیازهای اقتصادی و اجتماعی جامعه نوین می بایست تحولی اساسی در نظام آموزشی ایجاد می گردید. سیستمهای آموزشی می بایست توان ارائه دوره های آموزشی در سطح وسیع را می داشتند. بدینسان بود که در اواخر دهه ۱۹۵۰ توجه برنامه ریزان آموزشی به سیستم آموزش باز جلب شد (ترابی، ۱۳۷۶). به این ترتیب آموزش از راه دور که یکی از انواع آموزش عالی است، می تواند بخشی از نیازهای آموزشی جامعه را برآورده سازد و به سهم خود در اعتلای سطح کیفی و کمی آموزش و از جمله آموزش عالی موثر باشد.

ارائه آموزش در دانشگاههایی که با سیستم آموزش باز و از راه دور اداره می شوند به روشهای مختلفی صورت می گیرد. در این نظام کتاب خودآموز محور اصلی است و در کنار آن از کتابهای جانبی به همراه یک یا چند رسانه از قبیل: رفع اشکال در کلاس به صورت گروهی و یا فردی، نوارهای تصویری، نوارهای صوتی، آموزش گره های کامپیوتری، کیت های آزمایشگاهی و ... استفاده می شود (پورشرفی، ۱۳۸۳).

از علل گسترش آموزش از راه دور می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- پراکندگی جمعیت و دشواری دسترسی به امر آموزش (استرالیا- کانادا)
- ۲- ازدیاد جمعیت در کشورهای مثل چین و هند
- ۳- نارساییهای نظام آموزش رسمی به ویژه نظام آموزش عالی (پاکستان و ایران)
- ۴- نیاز شدید و فوری به تربیت معلم (کشورهای آفریقایی)